

HÉTKÖZNAPOK
A PRESBITERIÁLIS
JEGYZŐKÖNYVEK TÜKRÉBEN

RÉTFALU

1.

A Rétfalvi Ekklesiai Tanács Gyűléseinek munkáit magába foglaló könyv 1813^{dik} Esztendőől fogva 1813. esztendőben július 4 napján.

3. ik szám: Ugyan ezen gyűlésnek alkalmatosságával Pintér Mátyás Felesége egy kóboló katonának ésszakára való befogadásáért s azzal valami lopott vászon' felett' való alkudozásáért, hogy t. i. annak részére lészen a vadoltatottnak 8 esztendős leánya bizonyosságára egy néhány korbátsra ítéltetett a vádoltatottnak Férje is kérvén benünket hogy büntessük –

Sign. ut supra

Per Petrum Racz.*

2.

1814. 9. Januarii 'Nehai Antal János özvegye Száray Sófia' panaszt tévén Nagy urának rajta végbé vitt kegyetlenségéről és kemény embertelen verekedéséről és egyszerűs mind kérvén hogy ötöt azon háztól osztoztassuk ki – a'mi ezen utolsót illeti mi nekünk nints hatalmunk az osztoztatásra mert az a Méltóságos Uraság dolga – a' mi pedig a fent említett keménységet és durvaságot illeti, arról keményen intyük Antal Istvánt, hogy az olyan keménységgel hagyjon fel és a fent említett menyetskével szebben bánjon – Antal István igéri magát minden jóra –

* Racz Péter prédikátor 12 évig gondozta híveit Rétfaluban

A menyetske az osztózást sürgetvén a' Mélt' Urasághoz útasittatik.

Jegyzette Rétfalu Ref. Parochiába a Presbyterium jelenlétében

9. Januári 1814, Rác Péter mk Prédikátor

3.

Panaszt tevén Öreg Szuvity Illés, hogy veje Gyöke Salamon és Menye Haraszi Eszter ötöt nem becsülik, ruházni, táplálni nem akarják, sőt hogy a' Menye hajába is kapott volna a' Presbyterium a dolgot vizsgálódás alá vette. – Minthogy pedig az utánna járás után a dolog úgy tapasztalódott, hogy az említett hajbakapás nem hihető s be sem bizonyítható, azonban a' mint egy felől az öreg igen éles természetű úgy más részről a Menye engedetlen és Szembe szökő: tehát a Presbyterium úgy ítélt, hogy itt Gyöke Salamon Jámborsága és szelidsége legalkalmasabb eszköz lehet a' két élesebb fél természetének mérséklésére, egyszersmind meghagyja Gyöke Salamonnak, hogy az említett Szerentsés temperamentát ezen dologban a házi tsendesség megnyerésére szorgalmasan használja. Az öreg az Ifjakat szeresse, az ifjak az öreget tartsák becsületben, táplálják ötöt és ruházzák. – Mind a két fél igéri magát a békességre és a szeretetre.

Jegyzette Julius 21^{ik} n. 1816^{dik} Eszt. Rác Péter mk Prédikátor.

4.

16.ik szám

Decembr 6^{ik} napján 1818^{dik} Esztendőben a külső és belső Presbyterium összegyülvén e következő mun-

kában foglalatoskodott. Kardó Mihálynének vulgo Nagy Marisnak Német Rétfaluban lakó Pávó Józóval több esztendőktől fogva való gyanus társalkodása 's motskos élete, a fent említett Asszony Férjétől fényes, délben a szénás pajtában gyalázatos állásban vagy is inkább fekvésben találtatvak; világosra jöven a Presbyterium sőt az egész helység egyező szájjal nyilvánvalóvá tett kívánsága szerint, a' Falu Háza előtt az utcán 12 kemény korbátszal büntettek, -a Belső Presbyterium által pedig a hívek eledeletől az Úr vatsorájától mind addig mig motskos életének megbánásának és szembetűnő megjobbulásának világos jeleit nem adja, eltiltatott – – melly szententia és a Presbyteriumunk egész munkája a Tisztelendő Canonica visitationak Január 24^{dik} napján előterjesztetvén abból egészen helyben hagyatott.

Jegyzette Rácz Péter Predik.
Jan. 28. N. 1819. d. Eszt.

5.

21^{dik} Szám

Március 10^{dik} napján Esküdt Vajda János panaszt tett az alól írtnak, hogy szomszédja Özv. Nagy Jánosné, kit régtől fogva babonálónak tapasztalnak most közelebb a Tehene megborjazván vett egy újj fazekat és ujj fedőt – abba a tehéntől fejt ujj tejet bé tévén belé sót, lisztet elegyítvén annakutánna az újj fedővel befedvén az ország utján a Radván felé vivő úton lévő Nagy kő híd alá, a mellyen keresztül kell járni a' tsordának a mezőre, elásta, olly czélből, hogy az egész falu tehenének haszna mind ő hozzá menjen – A fent említett Vajda Jánosnak fiai ki menvén a kő hidhoz a fazekat a hozzátartozó dolgokkal együtt megtalálták, és az alól írtnak rendeléséből a Helység Házánál össze gyült Előljároságnak be mutatták a ki is

a dolognak végére járván, Nagy Jánosné a dolgot nem tagadhatván, sőt talán a maga mentségére tzimboráját özvegy Erdélyinét is bele kevervén, a kiről is osztán hasonlóan sokféle esztelen babonáskodások világosságra jövéen, az Elöljáróság igazságos végzése szerént, mind özvegy Nagy Jánosné, mind Özvegy Erdélyiné 70 Esztendő körül járó vén Asszonyok a több hasonló korpájúaknak rettentésére Vasárnapi harangozáskor az összegyűlt a dolgot nagyon is helybe hagyó népnek láttára – a Helység Háza előtt levő utzán hordóra huzatván, az újj fazék a benne lévőekkel mint tzimerek fejek eleibe tétetvén 12 mondom tizenkét kemény korbátsot kaptak.

Martzius 12/dik napján 1819-dik esztendőben – Jegyzette Mart. 20. n. 1819.

Rácz Péter mk Prédikátor

6.

97.^{ik} szám Január 20^k 1849. Gondviselőnk Antal Josef számot adván ezenn zürzavaros hadas időben bizonytalanak voltunk biztos megmaradásunkról, 's nem is akarván a' Népet terhelni a' választásval, megkértük hogy még egy évig legyen szíves folytatni hivatalát. Ő tehát hajolván felszólításunkra ajánlotta magát még egy évi hivataloskodásra.

Feljegyzette Boldizsár Lajos m k.
Prédikátor

KÓRÓGY

1.

A Presbiteriális Gyűlés végezeit magában foglaló könyve A Kórógyi Ref. Eklésiának

1817. 11^k *May* Varga Illyés fiai *Illyés* és *János* rajta kaptatván, hogy a Palkó Mihály lisztjét a Kamarájából ellopták; hasonlóképpen két pár botskort ugyan onnan, mellyek közzül az egyik pár akkor is midőn Törvénybe hívatattot, a kisebbiknek lábán lévén a' tulajdonostól megesmertett, a' Mélt. Uraságnak bejelentődtek; de a' ki a helybeli Törvényre bírta a' dolognak elvégezését. E' szerént a lisztbéli kár ítéltetett ha mindjárt megfizet fél-Kila buza lisztre; kék pénzbe pedig 40[~] negyven ftra vagy pedig, hogy ha ujj buzából fog megfizetni, annyit tartozik adni, a' mennyi akkori ára Szerént a' 40 ft felüli; a' két botskor mint igen jók, határozottatott 8[~] nyolcz ftra gonosz cselekedetnek büntetéséül pedig a' rendeltetett, hogy a' nálok megtaláltatott buza Liszt egyiknek, a' Kukoritzza Liszt pedig másíknak nyakába függesztetven az egész Faluban a' Harambasa, és Csetnikek vigyázása alatt meghordoztatnak; melly után az utcza közepén mind egyikén, mind másíkon a' Harambasa által 15[~] tizenöt kemény ütések veretettek.

2.

1817. 8^k *Juny* Kudró Mihály és Varga Illyés azért, hogy az első Lukó Susa nevű Leányt félre vivén, ezen utolsó strását állott míg amazok titkoson egymást tzirógatták, mind a' két Legény hat hat páltzával, a Leány pedig Négy korbátszal megintettek; valamint éppen ilyen forma tselékedetéért Györke Katus is Négy Korbátsot kapott ugyan ekkor. Melly alkalmatossággal a Leányoknak keményen megtiltatott a' Falun kívül, nevezetesen az ugy mondatott Szil-bokor-ban a Legényekkel játszás közben, vagy akármiképpen való őszveelegyedés.

3.

1817. 10^k *Augusti* Bépanaszolta Palkó Mihály, hogy Öreg Palkó István fiának Jánosnak felesége Pál Katalin bizonyos osztozásbeli dologba való beleszóllásáért, pedig a' melly az említett Palkó Mihályt is illette, motskolta, 's a' többek között azt mondotta: Ló faszt a' Szalai seggibe, mellyet onnan kihúzván tegye a' kalapja mellé; Ez a vád rábizonyosodván a' vádoltottra, erőssen megfeddetett, 6 Korbátszal mindjárt megbüntettetett, és a büntetés azzal is nehezítettett, hogy tselekedete az egész Község előtt kihirdettettni rendeltetett.

4.

1817. 15^k *Martiusi* Gyűlés

Ambrus István azon panaszolkodván, hogy az Öttse Dániel véle gyakran illetlenül bánik, közelebb pedig a mult héten még a földhöz is ütötte. Dániel hibáját megvallván és megesmérvén, erőssen megfenyegettetett, hogy

többször ilyenbe ne találtasson, mert a páltzabéli büntetést el nem kerüli; most elsőben mivel a Báltya megelégedett véle a Gyűlés előtt tartozott azt megkövetni, és kézfogás által tőle bocsánatot kérni; hogy Dániel a' fiát Jósefet is megintse hogy Öreg bátyyokkal minden tisztelettel bánjon, meghagyatott.

5.

1817. 5-dik Júliusi Gyűlés

1. Gyöke Miklós most már harmadszor kerestetett, de meg nem taláztatott, nem lévén a' mint mondták a' Faluban.

2. Két Tordintzei Előljáró Lovritsev Mihálykóval megjelent Tekintetes Plenipotentiárius Poszavetz Eklesiáknak azon Levelével, amellyben Lovrits Mihálykónak azon panaszszára, hogy ötöt Patyi Miklós fia Miklós megöléssel fenyegeti azért, hogy midőn a' mult Tavaszon a Kaszállóján keresztül ment reá a' Balta nyellel egy párt ütött, és a végre mint a panaszló valakitől hallotta Pisztolyt hordozna magával: az említett Előljároknak és magának a panaszló Lovrits Mihálykónak jelenletekben több Tanuk által bebizonyíttatván, hogy Patyi Miklósnak semmi illyes fegyvere nintsen, sem soha nála nem tartatott Puska, hanem az egész dolog tsak valamely szószátyár hírhordónak rossz relatióján, és a' gyanus, könnyen hívő Panaszlónak együgyűségén épült, de más részről az ütlekeket még most is érző fiunak fenyegetődzései, bebizonyítódván minekutánna azt ígérte volna, hogy többé nem fenyegetődzik, és dühös indulatjáról lemond, közöttök atyafiságos megegyezés szereztetett, és kézfogással megerősített.

3. Cserépes István azért jelent meg a Gyűlés előtt, hogy mi tévő legyen azon föld eránt mellyet ő előszször ugyan megszántott, de az akkori Bíró által annak többszöri

megszántásától s elvetéséről, mint a' melly a Helységnek közönséges Legelője volna, eltiltatván, Paprika Illyés által a Mélt. Uraság hírével ugyan tsak megszántatott, és elvetetett. Önként ajánlván Paprika Cserepesnek egy Hóld földjének egyszeri megszántását, és fél Kilo árpát örömmel elfogattatott az ajánlás, és a Felek nyugodt szívvel elbótsáttattak meg hagyatván, hogy azt a földet többé mint Legelőt sem egyik, sem másik, meg ne szántsa.

6.

1817. 16^k *Augusztusi Gyűlés*

1. Az Antini Biró és Cassir Mata Mitrovits nevű Lakosokkal megjelenvén, arra kérték a' Gyűlést, hogy az ő jelenlétekben végeztessék el ennek dolga, a' kinél Bali Mihály nevű Kórógyi Siheder két Esztendeig Kanászkodván azon panaszolkodik, hogy nem fizette ki az alku szerént szolgálatját, nevezetesen hátra lenni tart még egy nadrágot, egy bőr kaptzát, és egy göbét: végeztetett: a nadrág valószággal elmaradtnak találtatván tartozik azt az ő két Esztendeig kitöltött Kanászsának Mitrovits megvenni; a' bőr kaptza helyett pedig minthogy önként elvett Bali Miska még jóval ez előtt egy pár Szőr kaptzát v. obojkát: tehát ez az által megfizetődött: a' göbéről pedig az alkun jelen volt két bizonyságok vallástétele szerént semmi szó nem léven a' helytelen kívánság nem tellyesíthetik.

2. Bé panaszolván egy valaki, hogy Sándor Illyés felesége Patyi Judit, és Píkö Jónásné Luko Judith annyira eláradtak a' szabad nyelvűségben, hogy az attát, sőt a teremtetét is a' közönséges beszédben is Széltére szórják: az első olyan állapotban lévén, hogy a' megkorbátsolás által az ártatlan könnyen veszedelmeztethetnék keményen megfeddetett, és ki hirdettetni rendeltetett, az utolsó pe-

dig ezeken kívül most mint elsőben csak 7 korbáttsal megbüntettetett.

7.

12^k Juliusi Gyűlés 1818.

Gyöke Miklós most sem találtatván otthonn elvégeztetett, hogy midőn a következő Gyűlés meghatároztatik, az azt megelőző estve a' Bíró üsse vasba, hogy ő várja a Törvényt, nem a Törvény ötet.

8.

(1818. Aug. 24-i gyűlés határozata értelmében Bali Andrásnak fél napig kellett volna szántani a Varga József földjében, amiért ez Bali András helyett ki nyomtatta a prédikátor feles zabját. A Nov. 16.i gyűlés tehát ennek az ügynek a folytatásával kezdi:)

1.) Bali András nem teljesítvén a szántást végeztetett: A négy lóra 4 nyolcados zabot adni, vagy annak most fojójárát 6 – hat forintokban megfizetni köteleztetik; nem teljesítvén szép szerint; Bírói hatalommal fog kényszeríteni.

2.) Már a múlt Gyűlés alkalmatosságával tökéletesen világosságra jött, hogy Márton István felesége Bali Éva lett legyen a Keresztes Jánosné egy lúdjának tolvajja, melyért ugyanakkor mindjárt 12 Korbáttsal meg is büntettetett, hanem gyanuság lévén reá, hogy a Keresztesné több elveszett Lúdjai is mind az ő révén mentek el, most ismét vizsgálás alá vétetett a dolog: A Törvényszék ugyan erős gyanuságban marad az eránt, hogy a Bali Éva ismeretes kezessége által idegenítődtek el a több Ludak is: Mindazáltal szemmel látott Tanu által rá nem

bizonyítódhatván, a gyanúság csak gyanúság maradt; a kivilágosodott egy Lúd pedig fortra betsültetett, és minthogy magnak való, és éppen akkor is mikor megölettet, tojós volt – 2 ftot duplán négy ftal tartozik Keresztesnének egy hét alatt megfizetni. Nyelveskedvén a Gyűlés előtt, arról is erőssen megintetett és az is eszébe juttatódott, hogy a Prédikátor Lúdjáért is a 2 ftokat megfizetni el ne felejtse, mellyet még az 1816-ik Esztben fogott el az Ura, és ettek meg mindnyájan.

Ugyan azon Gyűlésben meghalgattatott Balai Mihály feleségének Ferentz Katusnak azon panassza, hogy őtet a Nagy Ura Bali Illyés megverte, és úgy sülvén ki a dolog, hogy ezt Bali Illyés egyenessen Feleségének izgatásából tselekedte, ki az Urát mérgeződés közben – *forogós teremtetével* biztatta, mellyet Ferentz Katus is más teremtetével visszonzott; az is rájuk bizonyosodván, hogy a Bali Éva által lopott Késáné v. Keresztesné Lúdjának megevéseben is részt vettek mind a ketten. Bali Illyésné 8, Ferentz Katus pedig 4 Korbáttsal megbüntettettek.

3.) Öreg Palkó Istvánnak azon panassza meghalgattatott, hogy ez előtt harmadik Héten a maga tulajdon fiai István, Illyés és Sándor által Házából erőszakoson kivettették József Testvér Öttsének biztatására, a' midőn mind ábrázatján, mind kezei több sebet ejtettek a fiai karmolások által: A Gyűlés úgy ítélte, hogy a Fiak tselekedete nagyobb büntetést érdemel, mint sem hogy a mi Törvényünk elvégezhesse; hanem megkérdeztetvén a megsértett Öreg Palkó István: hogy megelégszik-e azzal a büntetéssel amit mi adhatunk, benne tökéletesen megegyezett s megnyugodott: A midőn Illyés, mint aki legelősször kapott az Attyába 12 páltzával, István és Sándor 10, 10-zel; József pedig a biztatásért 6-tel büntetődtek meg; az Öreg Palkó István pedig káromkodásáért és fejszére való kapásáért csak azért botsátatott el szárazon, mivel a fiai által különben is jól megrontsoltatott és sebekkel is

illettetett mellyet a Törvényszéknek tetszett az ő rossz tselekedete büntetésül bevenni; erőssen megintetett mindazáltal, hogy magát a mértékletességhez szabja u. m. a' tettei által sok háboruságot el lehet kerülni.

4.) Vatsora István pajkos Katona módon való káromkodással vádoltatván, elő hivattatott. Nem bizonyíthatván valami nagy káromkodás rea, a kisebbekért megdorgáltatván, elbocsáttatott.

5.) Pikó Illyés részegkorában tett rettenetes káromkodásáért most már negyedszer kerestetett, de haszontalanul; a midőn az is megbizonyosodott, hogy taláni Esztendő olta sem vólt a Templomba, és így az Ur Vatsorájával sem élt.

6.) A Prédikátor azt hozta elő, hogy némelly Esküdtek a Vasárnapi Isteni tiszteletet, és a Gyűlésben való megjelenést úgy mulasztják el, hogy senki sem tudja volt-é reá helyes okok vagy sem: a panasz helyesnek lenni megesmértetett, de az idő nagyon eljárván, mostan eránta semmi sem végezthetett.

9.

1818 13^{dik} Septemberi Gyűlés

Ugyan ezzel az alkalmatossággal megmegkérdeztetvén Pószár József, hogy miért nem gyakorolja a közönséges isteni tiszteleteket. Azt felelvén, hogy ő külömben is a' Bibliát olvasgatja azon idő alatt; megmutogatta a' Prédikátor előtte, hogy a közönséges tanítások rak halgatása nélkül sem hasznos és sikeres, sem Isten előtt kedves nem lehet a magános buzgólkodás; ő benne pedig annyival inkább nem, mivel az ilyeneket tsak boros kantsóknak s pálinkás fututzkóknak forgatása közbe szokta tselekedni; megintetett tehát a Gyűlés által, hogy ezt a hibáját meg-

jobbítsa, külömben keményebb eszközt vészen elő jó észre való hozására a Presbyterium.

10.

1818 15^{dik} Novemberi Gyűlés

1. Laboda Jánosné azt panaszolván bé a' gyűlés előtt, hogy a' múlt szerdán Lutza Istvánnál bizonyos dolog végett megfordulván S Lutza Miklós kedves Komája a' panaszlónak a' házból rábukkanván minden kigondolható ok nélkül keményen pofonvágta: Lutza Miklós büntetésre méltó okát adván hóbortos tselekedetének, mintha tudniillik babonáskodás végett jelent volna meg házoknál a Komája Aszszony, goromba tselekedete 6 páltzával büntettetett meg.

2. Gábri Miklósné panaszt tevén, hogy ötlet Urastól együtt a' Házból ki akarják tudni a' több házbeliek, mindnyájan felhívattattak és megbizonyosodván, hogy az izetlenkedésnek majd legnagyobb oka a Legények édes Annyok, a' ki inkább szereti az egyik, mint a' másik gyermekét; s az öreg Aszszony jól meg dorgáltatván fiainak, 's menyecinek személyválogatás nélkül való szeretésekre intettetett, mindnyájan pedig a békességben való élésre, egymás terheinek könnyebbitésére, tsekély hibáinak eltűrésére kéretettek; erősebb büntetéssel fenyegettvén meg, ha máskor törvény eleibe kerülnek.

11.

1818 20^k Decemberi Gyűlés

Reájok bizonyosodván Paprika Judira, Mihótza Évára és Mihótza Ersére, hogy a' Templom körül valamelly babonáságot tselekedtek, mellyben kivált az Aszszonyi

Nem igen megbotránkozott, mindenik nyóltz, nyóltz korbátsba elvette babonás tselekedete jutalmát.

– Gyöke Samura azt panaszolván bé az Apja öreg Gyöke István, hogy midőn ezen fiától Samutól mentette volna az ő feleségét, hogy ne vérje a' boszszus Fiu az öreg védlő Apát is megtaszigálta 's még fejszét is forgatott volna kezibe: tselekedete jutalmául 12 páltza itéltetett, mellyet hogy a' Biró auctoritássa Szerént egyel megszerzett dicséretes dolognak találtatott.

12.

1819 24^k Januatiusi Gyűlés

Bépanaszolván a' Vatsora Miklós Felesége, hogy az egészsz Faluba azt a hirt rebesgetik, hogy az ő Ura a' kisebbik Uranak Jánosnak Feleségével Sepsei Évával nem tsak gyanuson társalkodik, hanem hihetően a' gyermekei, az említett Aszszonynak az ő Urától valók, a dolog a Gyűlés által vizsgálás alá vétetett, és minek utánna János a' Sepsei Éva hites férje magát egyáltaljában tehetetlennek declarálta, és a gyermekeket is nem ő általa származtagnak kinyilatkoztatta volna, Sepsei Éva igaz lelkére megkérdeztetett, hogy ezen Szövényes dologban nyilatkoztassa ki az igazságot; ki is egészsz bátorsággal megmondotta mind azt; hogy az ő Ura férfiú kötelességét soha ő körülötte nem tehetette, mind pedig azt, hogy az ő gyermekei kiket Szült nem mástól hanem Sepsén Szolga Legénykedő Fodor Pistától valók, mellyet a' Tiszt. Canonica Visitatio előtt is hasonlóképpen elbeszélvén a' gyanuba vétetett Vatsora Miklós a' vád alól feloldoztatott, Sepsei Éva pedig megesmervén, hogy paráznsága által az Isten törvényét megrontotta, annak kinyilatkozása által pedig a Gyülekezetet is megbotránkozttatta, hogy penitenciát tarthasson, megengedetett és ha elválását

kivánja, és keresni akarja a' Tiszt. Predikátor meghatalmaztatott, hogy az arról való, Tanubizonyság Levelet a Presbyterium nevébe kiadhassa.

Szánki István Pikos Évára azt adta bé a Gyűlésnek hogy ez a' mult vasárnap délután a' kéményből egy pár disznó lábat elemelt, elég füstösöknek gondolván már azokat, melyet a padlássára elrejtván, ottan tsak ugyan megtaláltak, s haza vitték: a Gyűlés magára bizza Szánki Istvánra, mikor vegyele a' Lábakat a fűstről, Pikos Éva pedig minthogy ideje előtt levette azokat, és tréfából füstötlen a' gazda hire nélkül meg is akarta enni, 12 Korbáts megfenyítettés mellett megintetett, hogy többé hír nélkül senki jószágába ne akadjon.

13.

1819. 7^{dik} Februariusi Gyűlés

1. Bali Samu és Bali József egy házban lakó két atyafiak a' mult Csütörtökön egymást üstökölvén káromkodások világosságra jött és Bali József sülvén hogy a' Battyának a' lelkét mívelte. 6 eröss páltzával megbüntettetett, a' Bali Samu felesége pedig megdorgáltatott, hogy az illetén zivódásra alkalmatosságot adható okokat igyekezzék eltávoztatni.

2. Gyana Jánosnak két mostoha Leányai Ferentz Dávidné és Sándor Mihályné, azért idéztették törvény eleibe a Gyana János successorait, hogy mivel már mind az ő édes Anyok, mind az a' nyomorult Leány a' ki az ő édes Anyo...nak Gyana Jánostól született, mind pedig legközelebb maga Gyana János is megholtak: tehát ítélje meg a' Törvény, hogy kit illessenek az örökös nélkül maradt ágybéliek: érett megfontolás után ugy találta a Törvény, hogy azok a' Leányokat illetik; melyre

nézve megparancsoltatott Gyana Péternek, hogy 4 párnát, 2 czihát, 4 lepedőt, 2 Szalma párnát, 1 Lásnakot és 1 Takaródzó ponyvát a' Leányoknak adjon által.

14.

A° 1819—27^a Marty

Kotsis Mihály özvegyen maradt vején Egyed Mihályon és anak fiján Istvánon mint Unokáján 50 ötven Forintot keres ezen az okon: mert az a tehen mellyet ő néhai Leányával Kotsis Judittal adott 100 Száz Forinton költ el, ő pedig – amint most mondja már azt a két leányának adta. Minthogy pedig.

1° Nem mindjárt adta leánya férjhez menetelekor, hanem azután sok idővel, mikor már maga borját is vette,

2° Azt az első borját a tehennnek mellyet ellett Egyed Mihálnál által adta a meghólt Katalin Hugának Rétfalusi Gyana József feleségének.

3° Ha a leánya Judit meg nem hólt volna a Tehen árának felét soha se kereste volna, hanem most egyikért csak azért keresi, hogy a gyámoltalan árva unokája még gyámoltalabb légyen.

4° Most mondja már hogy kettőjöknek adta és nem tudja bébizonyítani, hogy az által adás alkalmosságával emlékezett volna róla. A minthogy ha akor csak egy igével mondta volna s hogy ő csak fél tehenet ad, ugy a leánya tehenét az Egyedek aklába bé se bocsátották volna.

5° Minthogy a tulajdon szája vallása szerint, csak azért keresi azt, hogy a meghólt leányának Juditnak mentéjet – Kurdiának mondják – annak utolsó akarata elleni a még élő Katalin, leányának ingyen jádzhassa a kezére, végre.

6°. Minthogy Sub Judice his est* ha vallyon az a Tehén ára nintsen é még most is Gyana Jósefnénél a már többször említett Kotsis Katánál; legalább nem együtt költötek é el a két Testvérek Judith és Katalin?

Ezekre nézve a Presbytérium a Kotsis Mihály prosenzióját nem látja Törvényesnek (:kivált egy öreg atyától igasságosnak: s ötet fellyebb való Törvény Szék eleibe bocsátja.)

Biró Lapis Ábel, Gyöke János, Ambrus Miklós, Gajnok István, Fülöp István Esküdtek, Kovács Dávid Cassir jelenlétekben.

15.

1819 25^{ik} Aprílis Gyűlés

1. Két pajzán Leányok Gyana Esther és Mihótza Éva még a' Húsvéti Szent Innepek előtt a Helység Keritéssénn kívül gyanus társalkodásban találtatván Reguláris Katona Györke Illyéssel, és Varga Jánossal; és ezen megtiltott társalkodásról a Harambasa Csurmán Józef által intetvén, midőn Gyana Esther ezek közül olly fajtalanul felelt volna, hogy abból azt lehetett gyanítani hogy valósággal testi-képpen közösültek egymással a' midőn torka-tátva az kiáltotta hogy az ő testéből senki se parantsolgasson, tehát előre valóképpen a' Husvéti Communiótól a' két Leányok eltiltattak; – A' mult Gyűlésben pedig dolgok szorosabban megvizsgáltatvak, mint hogy szemtelen beszédjében és tselekedetekjen kívül nem sültki tökéletesen hogy paráználkodtak volna, tehát a' Leányok, mint a' kiknek a szemérmeteségnek különösen tziherjeknek kellene lenni mind ketten hat-hat korbáttsal megbüntettetenek; a' Leányok pedig és különösen a' már érett eszűségre jutott

* Nincs még eldöntve, a bíró előtt van.

katona megfenyegettettek, hogy magokat megjobbítsák ne hogy kenteleníttessék a Gyűlés eránta a' Nagyságos Regimentnél panaszolkodni; ezenkívül pedig másoknak tanúságára, és elrettentésére buja társalkodások és bűntetések kihirdettetni rendeltetett.

Somogyi Ferenc m. k. Rendes
Prédikátor

16.

1821. 28^{dik} *Januariusi Gyűlés*

Mind némelly Szüléknek és Esküdteknek, mind a' Tiszt Prédikátornak tulajdon tapasztalása után nyilván való levén az, hogy Osk. Rector Nagy Gábor a' tanításra rendelt időt számtalanszor elmulatja, és a' gyermekek némely diktálgatásokon kívül Tanitonélkül többnyire játszással 's pajkoskodással töltik idejeket az Oskolában; a' vétkes szokásnak az tapasztaltatván legközelebbi okának lenni, hogy rendszerint a' Gazdaszszonyhoz Péter Sárához jár ebédre és Vatsorára, a'hol osztán nem tsak a' nappali szép idejét tölti el, hanem annyira oda szoktatódott, hogy még az éjtszakai hálásra is több izben oda maradt, melly mivel nem tsak olyankor esett meg, mikor az Aszszonynak férje oda haza vólt, hanem olylyankor is, mikor a' házi gazda más Faluba kénteleníttetett hálásra maradni; hozzá járulván ezekhez az is, hogy az Aszszony imitt amott olyan szókat pengetett, és olyyakat tselekedett tetyekből a' tetszett meg, hogy közte, és a Rector között olyan szövetezés van, mellyet titokba tartani szeretnének, ha az Aszszonyi tsátsogóság mintegy akarattja ellen is azt, némellyeknek ki nem nyilatkoztatná; ezen körülállások mondom a' két személy közt való barátságot gyanusnak leg alább a' tisztátalanságra könnyen alkalmatosságot szolgáltathatónak itélvén, az Osk. Rector a' Gyűlésbe által

hivatottatott és mind ezek tsendesen s egész betsülettel eleibe adattatvak arra intetett, hogy hivatalának egész szorgalmatossággal utánna lászson, ételének a' maga házához való felhordatására módot keressen, nem pedig maga járjon enni máshoz; Gazdaszszonya látogatását sokkal ritkábban tegye, úgy mint kinek férje maga is azt állítja, hogy ha olyan sűrűen nem Esne a' látogatás sokkal kedvesebb volna, és végre, hogy semmi szin alatt ezután maga oskolai quartélján kívül hálni ne merészeljen; utoljára pedig az alólirt által arról is megfeddetett hogy, a rothadt beszédekről 's káromkodásokról már több ízben megjegyeztetett nyelvét zabolán tartsa; külömben, ha ezeket tselekedni és távoztatni ezután elmulatja, kéntelen lesz a' Gyűlés ötet az illető Felsőségnek általadni 's a' dolognak sua via* lejendő megvizsgáltatását, és megorvosoltatását kérni. — Ezen Atyai intést az ifju ekkor meg is köszönte, hanem boszszus indulatját elsőben ugyan azzal mutatta ki, hogy a' portziós könyveket mindjárt a' Biróhoz küldötte azzal az izenettel, hogy azokat küldje Tordintzára, mert ő többé Notarius nem leszz, holott már ezen esztendőre egészszen ki van a' Notáriáért fizetve, azután pedig estveli isteni tiszteleten a Gyülekezetnek nem kevés botránkoztatására a' Cat' L-dik Soltárnak 1. 2. 4. és 12. verseit énekelte és énekellette.

Somogyi Ferenc m. k.
Prédikátor

17.

A Kórógyi Reform. Oskolában tanuló Gyermekek tudománybéli Előmeneteleket magában foglaló jegyzék Kórógyon.

* a maga útján

1832-ben 22^k Januarii tekintetes Osk. Mester Rácz Pál Exament a' jelen volt 66 Tanítványival az Alólírtnak és csak nem minden Előljáróknak jelenlétekben. – Előre megjegyezvén azt, hogy az Első Rendbéli két Classificatusok közzül, egyik sem lévén jelen, a' kitett Tudományokból meg nem próbáltathattak, a 2^k, 3^k, 4^k Rendbéliek a' kisebb kevés Tudományokból meglehetősen feleltek, de az 5^k Rendbéliek, a kik pedig 2/3 részét teszik a Tanulók teljes számának, és közöttök 4, 5 esztendő tanuló is találtattak:/, inkább a' Tanító egészségtelenségének és szorgalmatlanságának és a' magok korhelységének s butaságának adták bizonyos jeleit és inkább felejtteni láttattak, mintsem valami előmenetelt mutattak volna. –

Somogyi Ferentz m. k.
Pap, és Loc. Sch. Inspector.

18.

1843^k évi Julius 23-án egyházi gyűlést tartánk, amikor: Ugyan e' napon Varga Judi férjét terhelő vádja mi szerint Mihocza Eszterrel gyanus társalgásban több ízben, de közelebb mult vasárnapon is tapasztaltatott volna, felvétellett. – Miután a' nevezett panaszolkodónak férje is Borka Josef neje vádját nem egészen tagadta, s a' vádtanuk is Palkó Eszter, Bajusz Éva és Zsiko Éva asszonyok hit letehetése mellett is készek voltak állítani hogy Borka Josefet Mihocza Eszterrel nevezett vasárnapon az egyház zabjába együtt látták volna, bujkálni; – bár a' rossz tett elkövetése még is ki nem nyilvánított, – de tekintve a' tanács a' házi béke ez általi megzavartatást, a' helységünkben különben is nem gyér ilyen esetek gátlását: őket bünösöknek és megfeddésre méltoknak ítélte, – és a' helybeli polgári Előljáróságnak általadta. – kik által

csak ugyan Borka József, mint hibáját elismert, 's így Kissebb bűnös 8, Mihocza Eszter pedig mint átalkodottabb 10 ütleggel fenyítették meg.

19.

1862: Jegyzett

Ma, aug. 25 a Tordinczaiak harangjokért eljöttek, melyet midőn én az előljárók nélkül magam kiadni nem akarom, a tordinczaiak a birot' Dezső Pált előhívták, ki a tordinczaiaknak a harang elvihetését megengedte, hagy vigyék, úgy mond. A harang párkányzatán kívülről ez volt olvasható: Engem Slavoniába a tordinczai R. hozattak, Góscics Mihály, Gyuricza Mihály esküdtek által. 128+³/₄ font.

Augusztus 25-én a tordinczaiak tornyunkban volt harangjokat elvitték, tehát hogy népünk által már megszott három harangunk meglégyen Gyöke Gergely és Kis Márton Illyés az előljárók körül kiválasztatott, hogy harangot végyenek, ha van készen, ha pedig készen nem volna alkudjanak meg egy körülbelöl = 180 fontos harangra, Újvidéken.

Sebestyén Pál
lelkész

20.

1863. December 19^{iki} presbyteri gyűlés.

Azon szomorú tapasztalat, mi szerint környékünkön a rablások igen gyakoriak, egykori Előljáráságunkat aggodalomba ejtette, s azon határozatra bírta, hogy Egyházi pénztárunkban levő csekély pénzünkről különösebben is Gondoskodjunk, s történhető elraboltatása ellen bizto-

sítsuk. Mellyre nézve mai praesbyteri gyűlésünk fedezésére fenhagyván az arra szükséges kevés összeget, a többi kész pénz készletünket az egyházi elöljáróság közölt biztosítás végett kiosszuk, oly formán, hogy mindenki a felvett pénz összeget fertály földje lekötésével biztosítsa. Ily határozat után mai napon Egyházunk összes elöljárósága között kiosztatott 1200 új forint.

21.

1864. Február 26-iki deczemberi gyűlés.

Mai napon tartott praesbyteri gyűlésünkben Bali János és Mioca Susa egymással külön élő házások ügyében, vizsgálat tartatván, a dolog állását következőleg találtuk: Bali János Mioca Susával két éves házask. De a férj, ipa és felesége házánál, csak egy télen maradhatott, a férj ennek okául azt vallja, hogy őt mind ipa, mind felesége, mind napa, szüntelen háborgatták, alulírott elöljárók bizonyágtétele szerint is őt minden igaz ok nélkül szüntelen káromolták, mocskolták, sőt még életét s italát is panaszolták, anyira, hogy e rajta elkövetett igazságtalanságokat nem szenvedhetvén, a házat elhagyni kéntelenítette, őt 6 forinittal kielégítvén. – Ezen törvénytelen elvetés sulyos következését érezvén a férj, egyházi tanácsonk előtt azon kívánságát jelenté, hogy ő feleségéhez, kihez ő mindenkor igaz és hű volt, visszamenni kíván, s az egész ház erant, mint eddig is, ugy ez után is minden kötelességeit híven teljesítendi, ha pedig őt a házba vissza nem vennék, arra is kész, hogy nője, elhagyván házat kövesse őt, ő házat épít, s ott vagy bárhol, tisztességesen eltartandja nőjét. A nő Mioca Susa minden igaz ok nélkül ellene szegül férje kívánságának, egyenesen kimondja, hogy ő férjét sem házába soha vissza nem fogadandja, sem sehová nem követendi, s e makacsságában minden

jótanácsunk ellenére megmarad, könnyelműleg vetvén meg minden oktatásunkat. Bátyya Miocza István, a házigazda szinte úgy nyilatkozik, hogy vőjét a házba vissza nem fogadja, holott ez akaratának semmi igaz okot adni nem tudja. –

Egyházi tanácsunk, mely a kérdéses ügyet jól ismeri, ez ügyben a következő ítéletet hozta:

Mivel Miocza István házigazda és annak nővére Miocza Susa, azon házasság rontó törvénytelenységöknek, miszerént Susa férjét Bali Jánost a házból kiverték, semmi alapos okát adni nem tudják és mégis őt az egyházi tanács határozata ellenére is vissza fogadni nem akarják: ezen makacsságukért ha Bali Jánost három nap alatt be nem bocsátják és törvényes férji állásába be nem helyezik, ezen makacsságukért Miocza Susa 12 korbáccsal, bátyya pedig, Miocza István házigazda, mint más hajlottkorú és különben is nyavalyás ember 12 p. forint fizetéssel büntetessék.

Pétőr Samu
Paprika István
Győke Gergely

Sebestyén Pál mh lelkész
Tot Isztány
Kiss Matin Józef p

22.

A

Kórógyi Magyar Református Ekklesia Matrikulája
1778-tól 1797.^{dik} Esztendeig II.

IV. Némelly Ekklesiái nevezetes és szükséges Dolgokról 1776.

1. Ez az Helység v. Possessio igen régi. – Korogy. t. i. a Reformatio előtt már volt és akkor több Magyar és Rátz Helységekkal együtt reformálódott, mint egy 1531.

vagy 1540 tájon, Stárai Mihály és Sz. Antali Gergely, kegyes, buzgó, s. tudós Tanítóknak Szolgálattok által.

2. Eleitől fogva, 'ugy láttzik a' mint nyomozhattuk, hogy ebben tsak éppen Magyarok laktak, s vallásokra nézve is Reformátusok. tiszta Ecclesia mostan is.

3. A Vukovári Dominiumhoz való.

4. Tanítói vagy Papjai, régtől fogva, a'kikre emlékezhetnek, a' mennyire lehetett, jól lehet esztendőik szert nem tudatik, ezek voltak:

1. Jonas Pap. 2. Janos Kapornai

3. Veresmarti Ats Miklós, kinek az atya is pap volt azon időben Rétfaluban, azon nevű Harasztiról hozták.

4. Sz. Péteri Miklós, tanult ember, Sz Lászlorul vite tett által. 6. esztendőig lakott itt. Annis ab 1730—1736. Innen Kopátsra ment.

5. Varsányi Pál igen tudos ember volt.

6. Dési László az Pestisnek idején vólt itten Tanító.

7. Keresztes Illyés Rétfalusi fi, ugyan itt tanult

8. Oroszi Dániel. Debrecenből jött Karantsi O. Mesterségre, innen Korogyi Papságra (1754 körül)

9. Nagy István Pali Lévíta V.O. Mesterségből hozott 1760-ban ide L. Pásztornak. 1759. Lakott itt 18 Esztendőig.

10. Páli István hozattatott Bogyiszlórol 1778. 2da Mat. eni Deus tex. Opt. Max. benedicat exalto.

Ennek idejében ugyan azon 1778-dik Esztendőben, Felséges Istenünk ditsőségére, Dicsőségesen Országló Kegyelmes Király Aszszonyurk MARIA THERESIA Kegyes Engedelméből, Tekintetes Vármegye és Dominális Tiszteinknek nevezetesen Tekintetes Cseh Mihály Méltóságos Groff Eltz örökös földes Urunk Plenipotentiariussának, protectiojok, irántunk való ritka Szeretetek, directiojok, által ezen Reformata Kórogyi Ekklesiának tulajdon költségen épített Templom téglából és annak tetejére egy kis veres Torony, Ez le vágattatott a R. Cathol.

Atyafiak paranttsolatából azon Ats által, a' ki tsinálta. Ugyanakkor tsináltattam az Ur Asztalát is, Vettem egy Zöld Sellyem Abroszt, egy Sellyem Keszkenőt egy fejér Abroszt, egy Aranyos Poharat tsináltattam. Bali János Öreg Bíróságában, mellette szolgáló, Gyöke Miklos, Ferentz István, Ambrus János, Palkó István, Martin János Csurman István Eskütt Embereknek, cooperatiojok által.

SZENTLÁSZLÓ

1.

1805^{dikben} January 20 Napján Toth Sándor Prédikátor és Gyöke János Inspektor /:Kelemen István jelen nem lehetvén robotra való hajtatása miatt:/ megvizsgálván az Examentől fogva előmenetelit az oskolának, jól és helyessen találtatott.

Toth Sándor Predik.
Inspector Gyöke János

2.

December 11^{dikén} 1816.

Bebizonyosodván, hogy Piszár Judith és Szánki Julis eladó lányok a Kántor István harangozó házában a Baranyai István ludját megölték és már sütni is kezdték, mikor a gazda rajta érte. Ezek csináltatván, a Házi gazda Felesége ugyan egy néhány korbátsot szenvedett, amiért megszenvedte őket a Házában, a lányok pedig a megkorbátsoltatáson kívül a lud árát is duplánn megfizették.

3.

1828. Junius 15^{kén}

Presbiteriális Gyűlés tartatott: Jelen lévén a L. Pásztor, Curátor Piszár Istvan, Lapis Ábel, Fülöp János, Ferentz Istvány, Ambrus József Eszéki –
a' mikor

1^{or} Záké Éva Marko Miklósné keményen megintetett és dorgáltatott, hogy ha a' nős paráznákat u: m. Fabó Ferkót és Móka Pannat Kovats Illyésné gyanus házába bébótsátja a' Templom előtt 12 páltzára büntetetik s egyszersmind, hogy az Isten házát gyakorollya, arra serkentetett.

2^{or} Fabó Mátyásné Tóth Judka – maga megvalván, hogy Fabó Ferentz Sógorával vér ellen fertelmeskedett, a' Templom előtt 12 korbátsal büntetett.

Feljegyzette T.J. m.k. L. Pásztor

4.

A^o 1839. Junius 30^{kán} Presbyteriális Gyűlés tartatott: Jelen lévén, Biró Tóth Illyés, Öreg Kelemen János, Lapis Mózes, Ambrus József, Egyed József és a' L. Pásztor. Amikor Katona Józsi István felesége Markó Zsu'sa panaszt tett; hogy Gyökemati Palkó éjszakának idején hozzá bekérezdvén, a' 18 esztendő fijas Istókot az alatt a' Szín alatt, hogy kinn a' kamrája körül tolvajok járnak, a házból kiigazítván ővele nősparáználkodni akart, de ő gonosz kívánságának nem engedvén a Tisztelendő lelki Pásztornak feladata, mellyért őtet megverte.

Törvénytelen és útalatos tselekedetéért a' Presbyterium elébe hivatván kisbiró Piszár Illyéstől azt izente: „a' Szenteknek se mék, a'kinek velem dolga van jöjjön hozzám” – akkor a'biró fülinél fogva felhozta s engedetlenségeért 's illetlen izenetéért hat páltzával a' maga birószkodásáért 's gonosz szándékjáért ismét hat, összesen 12 páltzával büntetett.

A° 1840. Február 23-kán Presbytériális Gyűlés tartatott, jelenlétben: bíró Toth Illyés, Esküttek: Egyed József, Lapis Mózes, Kántor János, Mlótzá István, és Curátor Kováts Dávid, a' Cassir Kelemen Jánossal. Amikor Ide való Ferentz Éva Harasztiba Ifjú Izsák Illyéshez férjhez menvén, az elmúlt ősszel – az időtől fogva, férjét több ízben elhagyta, és az özvegy édes Annához haza szökött; melly hitetlenségéért, magamhoz felhívatván, férjét azzal vádolta:

„hogy egy estve sints, – mikor az ágyba lefekszik, hogy a fejit a falba ne verné a' könyökével az oldalát ne taszítgálná, testét az ujjaival ne tekerné, és tsipdosná ezt mondván: „Czigány asszony vigyen a' fene pokolba, egye meg a' fene az anyádat”. – Melly Vád menyiben igaz' ennek megvizsgálására Harasztiból a' férjét, Ipát, Napát, és a ház igazgatóját szemre kivántam állíttatni – de a' férje tót falun lévén elnemjöhett – a két öreget kihalgatván a' jött ki: hogy a' férj olyan mint a' gyermek –, az asszony mint a' ki árva lévén, ön kényven, szabad száján nevelkedett – férje eránt szeretetlen – mert ha az Urának kedvébe járna, és mikor lefeküsznek ne a' fal felé fordulna; hanem mint Jó lelkű házastárs, férjét szeretettel ölelné, semmi baja sem lenne, de ő makats, engedetlen, rossz nevelésű lán.

A' Presbytérium előtt – hitetlen szökésének útálatos, és büntetésre méltó voltát – ellenben esküvési szentségét szivére adván Ipával, Napával megbékéltetni, azok néki megengedni készek lévén, ha magát megjobbíttya – a' mi kötelességünk lévén, azoknak kezét, ortzáját vele megtsokoltatván azzal a' fedéssel, és eszreárással bocsátottak el hogy ha familiájának gyalázatjára többé haza szökik, a' Gyűlekezet előtt hordóra vonattatván, keményen megkorbátsoltatik. Feljegyzette T. J. m.k. L. Pásztor.

Április 22.^{kén} ismét haza szökvén, a' biró a' Csetnikkel megfogatta, és Vasra tétetett a'mikor az Ipa, Napa, és férje utána jöven, – ismét próbáltuk összebékéltetni, és a' haza menetelre venni, de nem engedelmeskedvén. Tekintetes V. Szolgabíró Knezevits László Urhoz bevittük, ahol én, dolgát előadván, megakarta korbátsoltatni, de könyörgésére, összetett kézzel fogadván, hogy többet haza nem szökik, olly erős parantsolattal eleresztette: hogy ha még hazajön a' biró azonnal vasba vigye be. Azolta nem szökött haza. T. J. m. t.

Május 13-án 1847. Rég idő ota Gond és figyelem nélkül puszta elhagyatott állapotban levő gyász temető kertünk – melynek egy része farkas barlangul is szolgálhatott, csinosan körül sánczoltatni s a' bele ültetett erdőt képző fák süreje ki metszetni 's föl nyestetni – keskeny czél iránytalan kapuja helyett egy új téres kétfele nyiló 's zár alá vehető kapu készíttetni rendeltetett;

Jelen voltak Biró Tóth Illyés gondviselő Ambrús Mihály Egyed József, Ambrus József, Lapis Mozsos, Miócza István és Kántor János esküdtek. k. m.

6.

A Szent-Lászlói Ekklesia Historiája

Valamint minden országnak, városoknak s helységeknek és azok Lakosainak Historiája vagy a Documentumoknak el veszése; vagy az emberek gondatlanságából s tudatlanságából származott, előre való nem nézés és a dolgoknak fel nem jegyzése miatt homájos: ugy Sz. Lászlóról is enek régiségéről s lakosiról az említett okokból nagyon keveset, bizonytalanul, homájoson vagy hogy az igazat kimondjuk semmit sem lehet tudni.

A népek, nemzetségek régibb Historiájának hijjanosságát az utóbbi emberek sokszor költeményekkel s bizonytalan Documentumokkal szokták ki potolni Anyira hogy

ha a régiek fel támadnának a halálból el tsudálkoznának, azon, mely elmések az ő maradékaik vagy azok az emberek a' kik most az ő régi lakó helyeken élnek, igaz ez a' Sz. Lászlói Ekklesiáról s Helységről is mért hogy el halgassam a tudatlan Kösségnek, a Török alatt ésett sok mendé mondáit, aból hogy Sz. Pál Apostol azt mondja Magáról Rom 15, 39, hogy Jerusalemről és a szomszéd tartományoktól fogva, mind Illiria orszagig, bé töltötte a Krisztus evangyeliomának predikaltatásában való tisztet, és aból hogy 1774-dik Esztendő előtt még a' Sz. Lászlói Templomnak igen régi formája vólt; azt faragták ki nemeltyek hogy Pál Apostol a' Sz. Lászlói Templomban prédikállott. Ha már ez igaz volna; ugy Romával és a keresztyn Vallást bé vett leg régibb Ekklesiakkal vetekedhetne Sz. László. De hogy azoknál sokkal is ujjab azt állítja ama bizonytalan, Documentum, mellyet a Sz. Lászlói leg régibb Matixnak leg első levelén Notabenében még most lehet olvasni „NBA Szent Lászlói Templom építetett leg először Ao' 1218 a' mellyet ki tanulván Connotált Paksi János Prédikator Ao' 1769.” Bártsak meg írta volna az ember honnan tanúlta ezt ki!!! Mert ha azt is fel Notabenézte vólna és a próbát ki állaná; ugy Háromszáz esztendőnél is többel volna régibb a Sz. Lászlói Templom a Reformátiónál. De talám vagy az öreg emberektől hallotta a' kik ahoz nem tudtak; vagy olyan helyről vette, a' mit meg írni nem bátorkodott, félvén atól hogy hólta után ki neveti a maradék. Igaz az, hogy még akor, mikor az említett Prédikator a maga nota benéjét írta, nem vólt bé vakolva s meszelve az az Irás, a mely a Templom ajtaja felett állott; és a melyről bizonyos alkalmatossággal itt lévén egy királyi Commissarius; azt mondta: hogy ának bemeszelésével, több kárt tettek a Sz. Laszloiak ψ mint a'mennyit a Templomjok érne, de a mint az öreg emberek beszéllik a Paksi János Uram idejében is olvashatatlan vólt már az az Irás. Azt kellett vólna anak idejében

le írni az öregeknek; az, minthogy hosszú Irás volt, a'mint a helye mütatta, alig ha tsalhatatlan documentum nem lett volna, ára, ki? vagy kik? és mikor építettek a Sz. Lászlói Templomot.

E nélkül pedig semmit sem tudunk mind ékóráig is egyebet anál a'mit Lampe a' Reformatio után sokkal irt a'ki is midőn a Slavoniában levő Reformata Ekklesiákat Számlálja elő, Sz. Lászlóról így Szóll: „Hic elegantissimum quondam Templum fuerat ex strinctum per Stephanum Despotem” (:Lampeii. Hist. Ecc. L. 3. Sect. 1^a pag 672ψ:)

De sok tudós emberektől éredekldődvén könyvekben is vizsgálódván, ki nem tanulhattam ki lett légyen az említett Deszpot István, vagy mikor tájban élhetett? Pedig ezt kellene tudni, anak, aki a Sz. Lászlói Templom régiségét meg akarná határozni. Végre Fő Tiszt Bátori Gábor Úr a Canonica visitatio-alkalmasságával tudtomra adta, hogy az Rátz Vajda volt, és a Templomot is Rátzoknak építtette. De mikor élt az említett Despot István nem mondta meg. A szavaiból mind az által-' ha ó Hitűek számára építtette – anyi következik, hogy ez Helység a Reformationnak elein be vette a Reformáta vallást. valamelyik ezen a részen tanított Reformatortól. Eszerint a' sem tökelletes Laistroma hát a Sz. Lászlói Papoknak a'melleyet 1778-tól fogva 1784-ig, Sz. Lászlóban Predikatoroskodott Keszi Áron, az egyik Matriculanak hátuljára jegyzett ilyen módon:

„Eleitől fogva Sz. Lászlón a'mint az öreg emberek által értettük a Predikatorok ezek voltak: Pap Janos, Kapornai János, Hétzei Sámuel, Öreg Sz. Péteri, Debreceni Sz.

ψ régi ajtaja felett belől és kívül is az udvarra á czementezés alatt van Néhai d.e. Presbyter, Öreg Betze János állítása szerint, a kit én temettem el 1827 Esztendőben.

T. I. P. mk. 90 esztendő korába.

Péteri Miklós, Bodoki Edelényi Keresztési István, Nagy Pál Sándor, Paxi Janos, Etsedi János, Keszi Áron # mert most 1818 ban is élő öreg Detze János a'ki nehezen van 74 Esztendősnél több, mint ezeket, a három elsőt ki vévén esmerte, és már Öreg Sz. Peterire jól emlékezik ha tsak fel nem tesszük, hogy valamelyik szomszéd Ekklesiának a'melynek Predikatorit nem a' karta ide számlálni Sz. Laszlo Filiája volt, de az egyik Reformata Ekklesianak is Slavoniában Historiai Datum nints A fellyebb meg irt Catalogussában a Prédikatoroknak, az öt elsőbeknek legkissebb jegyzésére sem lehet találni. 1761-dik Esztendőben kezdettek a kereszteltettek fel jegyeztetni. ilyen Titulusu könyvbe: Matrix Eccla Rta Sz. Lászlaiensis ab A^o ' 1761 24 Apr. procurata per Nicolaum Sz. Peteri Predikantem Ottis 66.

A' tsupa kereszteltetteken kívül semi sem jegyzett fel ez is A kik ő utánna vagynak a sorban: Bodoki, Edelényi, Keresztési István, Nagy Pál Sándor, ezek talám nem is Papok voltak, ha nem tsak a Sz. Péteri, mint öreg ember segítségire, kötéssel fogattattak el, mert a Matriculában egyiknek sints egy Vonása is. 1766-ban A hol a Szentpéteri írása meg szűnik, a kereszteltettek nevét kezdette: jegyezni Paxi János v. Incipit Joanes Paksi Proedikator Sz. Lászlaiensis Baptizatorum nomina assignora 18^{vna} Junij 1766 Igaz is hogy tsak a baptizatusokat jegyzette fel és amaz első levelen megirt Nota benet a melyben a Templomot 1218-ban mondja építettnek lenni.

Paxi Jánost a Predikatorságban felváltotta 1773-ban Etsedi János Enek Predikatorságában Renováltatott a Templom; hozattatott Gratzból a kisebbik Harang; vétetett egy nagyobbatska Protocollum, a melynek ilyen Titulussát irt: Matricula, avagy oly könyv melyben a Sz. Lászlói Helvetziai Confession lévő Sz. Ekklésiában 1° A meg keresztelkedett Kisdedek 2° a Házasulandó személyek 3° A meg holtak, És más egyéb szükséges emlé-

kezetre méltó Ecclesiái Dolgok feljegyeztetnek Ab Anno MDCCLXXVII Auspicante Joanne Etsedi, Már ezen Prédikátor idejében. az új Protokollum vétele után a Házasultak, és megholtak is fel vagynak jegyeztetve, de semmi megjegyzésre méltó dolgot nem találok. A köz hir azt mondja: Hogy ez a Prédikátor valami Blasphemiáért a Iraenis v. Apperintendentia által deponáltatott Ennek le tétettetése után: Anno 1778 Die 6 Maji in Ecclesiam Sz. Laszlaiensem Aaron Keszi inductus est, et sacrum ministerium auspicatus. Ezen Prédikatornak idejében lakott, Méltóságos Generális Ó Nagysága Kegyes Élete Párjával Méltóságos Gróf Teleky Klára Aszszonyal Vinkovtznán és némely adakozásaikat az Ekklesia számára fel is jegyezte, mint – hogy az Isteni tiszteletre az Innep Napokon Feldzeugmeister R. Sz. B. Gróf Wartesleben Wilhelm ő Eccellentíája kegyes idejártak.*

NB:/* Schirianovich Siklosini mortuus et sepultus Gyonter in Comitatu Baranyaiensi. Ez volt a Despota ki építette a Sz. Lászlói templomot.

‡ Keszi Áron után pap volt Foris Mihály – ezután Biro Sámuel, ezután Toth Sándor, ezután Kovács András ezután Szabó Mihály, ezután Szekeres István ezután Tatay József, ennek szerencsétlen halála után egy évig segéd Lelkész Györke István, kit mint rendes pap felváltott Waghó László, ki itten 6 évi szolgálatja után Herczegszöllösre ment ált s az ottani akkori papihelyettes pédig ki ezeket emlékezet okáér ide feljegyezte Sz. Laszloba rendeltetett kinek neve, Csúthy Zsigmond, Marcius 3-kán 1847.

B: Ez a Schirianovich volt az, kit Lampe említ, ki építette a Sz. Lászlói templomot. Ezt pedig onnét tudom, mert e felől Márkuscizai n.e. öreg lelkész Úr Schlavonia egyházi történetéből – melly nála meg van – tett bizonyossá. Nagyon kívánatos volna, ha valaki e nagy Schlavoniai egyháznak történetét leírná és az olvasó világgal közlené. CS. Zs. m. k.,

HARASZTI

1.

1759. 4. maji. kiadott püspöki leírat.

8. A mi Superintendiánknak v. gyűlése 1653. esztendőben a Házasságok szabados idejéről ily végezést ada. Tilalmas légyen a Házasság karátson előtt 4 hetekkel, Húsvét előtt három hetekkel, mely tilalom most hat hetekre terjesztetik. Pünköszt előtt két hetekkel, mellyet mi is megtartani kívánunk.

10. Az Oskola Mesterek a Cánontul nékik engedtetett határos időben ha magokat jól viselik, megmaradhatnak de az határos idő elmúltán különben nem maradhatnak, hanem ha kedvességek lévén magokat T. Senioraiknak A Ssessoraiknak representállják és tovább való maradásra ott engedelem adattatik.

2.

1843. 14. Maj.

2. Ism. egybegyűlvén Magdika Dávid dolgába, aki azzal vádolodott, hogy éjszakának idején saját felesége mellől felkelvén rokonja Magdika József a maga oltójába magánosan háló hitvesének felébe és rajta ment: minthogy ezt eddig magok a' most mondott bevádoltattak magok is pedig megvallották; ámbár a parázna cselekedet végbe-menetelét tagadják, minthogy mondom mindazáltal több más gyanút terjesztő esméretes tetteikkel magokat a végbevitt undokságra nézve felette gyanussá tették; az

itt együttülő Egyházi igazgató test. a' férfit 8 páltzára a' menyetskét pedig 8 korbátsra ítélte méltónak. Ezen az ítélet tételen jelen voltak: bíró Sülyös Miklós, esküttek: Kürtös István, ifjú Kürtös István, Pozsár Dávid és segéd pap T. Kelegyesi Mihály.

Praeside Conv. Ecllak, Josepho
Csikós

3.

2. Márt. 1845.

Keserves szókkal panaszolván öreg Sülyös József, hogy fija ugyan csak József azért, hogy megintette, hogy ne kenyeressen Templom előtt hanem várja meg míg a tűznél levő étel megkészül, s egyenek együtt, vigyázatlanásból azt is hozzá vetvén, hogy ilyen étű mint Piszár – rajta, akkor ugyan nem, hanem estve már gyertya világnál tellyes méreggel bosszszút állott, őtet írtóztató szitkokkal és káromlásokkal halmozta otsmány mutogatásokkal gyalázta az egész család előtt. Ezeket maga sem tagadhatván a' ifjú sőt a' mint magaviseletéből kitetszett meg is bánván, minthogy máskor is a' mint az elsőbbi fekete könyv mutatja, hasonló sőt ennél az panaszló atya eránti feketébb cselekedetet vitt végbe; mindezekből a tekintetekből hogy a' magába térést is szemügybe vévén, a' meny nyire lehet a' kiméllésnek is eleget tegyünk, azonban az Atya és kivált Feleséges Isten ellen tett bűnt is kárhoztasuk; kivált pedig a hasonló bűnre most hanyatt homlok rohanó ifjúi kicsapongó zabolátlan indulatainknak – melyeknek itt és mindenfelé olly keserű gyümölcseit látjuk; ezzel is, eggyel több zabolát vessünk, eddig volt municipalis szokásunk szerént, illendőnek, sőt törvény kivántának találtuk az említett ifjú Sülyös József

erköltsi megrótt rendetlenségét 6 páltzával igazítani meg.

Jelen voltak ezen az ítéleten Biro Süllyös Miklós, Esküdtek: Milos István, Illyés István, Kürtös István, Joni János, Pozsár Dávid Curator.

Praeside Cons Ecclav
Joseph Csikós v. d. III.
Eccl. Ref. Haraszti

4.

1863, k. év Február 1° napján

2^{szor} a közelebb mult napokban Pozsár István az iskolába felmenvén a tanítóval összeszólalkozott, mivel az lett a következménye, hogy a tanító őtet ott az iskolában a gyermekek előtt feltaszította, s hajából egy csomót kiszakított, és mind Pozsár István mondja húszszor is pofon verte. A lelkész a' panaszra jött Pozsár István kárhoytassa azért hogy miért támadta meg a tanítót az iskolások előtt olly goromba módon. De a tanító tettét sem hagyta helybe hogy e botrányt a gyermekek szeme előtt tette. Azonban a tanító azzal menté magát, hogy ő ki akart jönni az iskolából de a panaszos Pozsár István az ajtó kilincsre tette a kezét és hangosan mondá, hogy ő az iskolások előtt akarja megmondani amit akar s őtet ki nem eresztette. Azért ő felboszankodvan tette azt, amit tett. Ezt a történetet a panaszos Pozsár István másként adta elő, nevezetesen azt mondá hogy ő nem veszekedési vágyból ment fel a tanítóhoz, hanem azért, mivel a kis leánya nem akart fel menni az iskolába mivel a tanító gyakran pofozza, anyira, a fél fülére meg is siketült 's ezt ő szelid modorban akarta a tanítónak tudtára adni hogy ezt többé ne tegye. Ezt az ügyet némelyek az Elöljárók közzül úgy

akarták elintézni, hogy a tanítót is előhívatván Pozsár Istvánnal kibékítsék; azonban mivel már ekkor a tanító ezt az ügyet a megyei szolgabíró urhoz beadta – az előljárók nagyobb része úgy gondolkozott, hogy ez az ügy most a megyei törvényszék elő tartozik; s' ennél fogva a tanítót fel sem hívtuk.

Batona Ferencz bíró   Nagy Szabó Sándor m.k. lelkész

Illés János
Pozsár Dávid
Istóka János
Becze Miklós
Kürtös Péter
Balog István
Süllyös Miklós